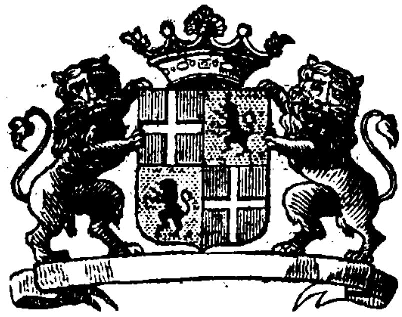
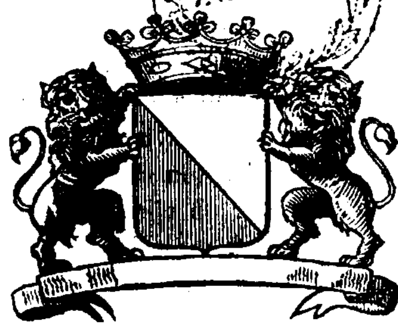
A°. 1854. N°. 3.

WOENSDAG 4 JANUARIJ.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis der Ingezetenen, dat vergadering van den Raad zal worden gehouden op Donderdag den 5. Januarij 1854, des middags ten twaalf ure.

Utrecht, den 3. Januarij 1854.

De Burgemeester voornoemd,

N. P. J. KIEN.

UTRECHT 4 Januarij.

Eergisteren avond werd onze Stad en Hoogeschool in den diepsten rouw gedompeld; en weldra zal zij het geheele Vaderland en diens Protestantsche Kerk met de gansche geleerde Wereld in hare, zoo regtmatige droefheid zien deelen. Want den 2. dezer ontsliep, na eene korte, zeer hevige ziekte van weinige dagen, in zijn *zestigste* levensjaar, *Herman Johan Royaards*, *Doctor en Hoogleeraar der godgeleerdheid* aan deze Hoogeschool, *Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw*, *Commandeur der Orde van de Eikenkroon*, mitsgaders, tot aan de ontbinding dier instelling, *lid van het Koninklijke*, *Nederlandsche Instituut van Kunsten en Wetenschappen* enz. Maar geene vergankelijke eeretitels vereerden hem zoo zeer, als de zeldzame gaven van zijn verstand en hart, als zijne uitgebreide geleerdheid en onvermoeid werkzame ijver en liefde voor de Christelijke Kerk, aan wier belangen hij al de krachten van zijn leven, ten einde toe, bleef wijden.

Te *Utrecht*, den derden October 1794 geboren, leide hij zich aldaar van jongs aan op alles toe, wat hem voor den dienst der Wetenschappen en bijzonder der Kerk vormen en voorbereiden kon. Als Student, was hij niet slechts de kweekeling van zijn' onvergetelijken Vader, den Hoogleeraar *Hermannus Royaards* en diens Godgeleerde Ambtgenooten, maar inzonderheid ook van den vermaarden *van Heusde*, wiens geest men in waarheid zeggen mogt, dat op hem was overgegaan. Intusschen handhaafde hij, aan niemand verslaafd, zoo op het gebied der Geschiedenis en der Godgeleerdheid, als op elk ander veld van wetenschap, steeds zijne eigene zelfstandigheid en onafhankelijkheid.

Den 12. Maart 1818, werd zijn, met hoogen lof bekroonde, akademische studietijd door de openlijke verdediging besloten van een voortreffelijk, *doctoraal* proefschrift over *Paulus tweeden brief aan de Corinthiers en des Apostels, daarin blijkbare inborst en wijze van spreken.* — Daarop volgde weldra de ruim vierjarige, hoogst getrouwe bediening van het Leeraarambt in de gemeente van *Meerkerk*. Gereed staande om deze, hem steeds dierbaar geblevene standplaats met die van *Schiedam* te verwisselen, zag hij zich, eerst als ambtgenoot en weldra als opvolger van zijn' beroemden Vader, naar *Utrecht* geroepen. Daar aanvaardde hij, den 20. Junij *achttien honderd drie en twintig*, met eene voortreffelijke inwijdings-rede, die bij allen onverdeelde goedkeuring vond, het *Hoogleeraarambt in de Faculteit der Godgeleerdheid.*

Dit ambt zagen wij den edelen man, gedurende den langen loop van *dertig en een half jaar*, met nooit verflaauwden ijver bekleeden; terwijl hij zich meer bijzonder belastte met het onderwijs der *Christelijke Zedeleer* en der *Kerkgeschiedenis* met hare aangrenzende vakken. Want hij verzuimde geene gelegenheid en schroomde geene moeite, om zijne leerlingen tot de kennis van alles, wat met deze laatste in verband stond, in te leiden. Zeldzame vlugheid en scherpzinnigheid van geest en vernuft vereenigden zich met diepe en veelzijdige geleerdheid om hem, als Voorganger en Leidsman der akademische Jongelingschap, een' zeer hoogen rang te verzekeren. — En niet minder bevond hij zich geheel op zijne plaats, zoo dikwijls hij, als *Akademieprediker*, voor de Gemeente optrad. Dan schenen uit den rijk begaafden geest en het Christelijk gemoed woorden en zaken den Redenaar, als een' milden stroom, toe te vloeijen. Kundigen bewonderden het, hoe hij aan de gewoonste onderwerpen *nieuwheid*, aan de moeijelijkste *licht* wist bij te zetten. Terwijl ook de eenvoudigste Christenen door den gemoedelijken ernst zijner Evangelische vermaningen en raadgevingen zich gesticht gevoelden.

Niemand voorzeker zal ons tegenspreken, als wij zeggen, dat onze dierbare Vriend *Royaards* onder de vruchtbaarste, gelukkigste, hoogst geschatte *Schrijvers* van ons land en van onzen tijd gerangschikt moet worden. Bovenal heeft hij, bij tijdgenoot en nakomelingschap, zich onvergankelijken roem verworven door eene reeks van schriften over de algemeene en vaderlandsche *Kerkhistorie*, waarin zich overal *van Heusde's* wijsgeerige geest gelukkig vereenigt met eigene, geleerde navorsching der verborgenste *bronnen*. — Als Voorstander der Christelijke Kerk en als Handhaver van de belangen der, thans zoo fel bestredene, uit- en inlandsche Protestantsche Gemeenten, betoonde hij zich steeds even ijverig, als gematigd, even kloekmoedig, als voorzigtig. Want niet zijn eigen' roem zocht hij, maar dien van *Christus*, zijnen Heer; wiens Geest in hem leefde en werkte. Het hartelijke en kinderlijke geloof aan den Heiland maakte hem, onder grievende verliezen, kalm en onderworpen, en deed hem zijne eigene zwakheid niet vergeten, onder voorspoed en toejuiching. Veel goeds en groots heeft hij voor Kerk en Wetenschap gewerkt. Dan, hoe groote roem ook zijne aardsche loopbaan bekroonde; geene eere schatte hij zoo hoog, als die om een *Christen* te zijn en Gods weldadige bedoelingen met de Kerk van onzen Heer ten dienste te mogen staan.

Doch om eenigzins naar waarde te kunnen schetsen, hoe onuitsprekelijk veel Kerk en Vaderland door den dood van onzen voortreffelijken *Royaards* verloren heeft, zou men meerdere welsprekendheid en een minder diep getroffen hart moeten hebben, dan de Steller van dit berigt, die meer dan dertig jaren, in de naauwste ambtsbetrekking met hem vereenigd was, en die door zijn diep betreurd henengaan, zich van een' Ambtgenoot beroofd ziet, door wien hij gehoopt had lang overleefd te zullen worden. — De Vader der lichten trooste Weduwe en Kinderen, trooste Kerk en Vaderland!

— In geene jaren tijds herinneren wij ons, dat de posten zoo ongeregeld aankwamen en zelfs weg bleven als in de laatste dagen. De sneeuw is trouwens in Duitschland en Belgie in nog grootere massa gevallen dan hier, en heeft de gemeenschap op enkele punten geheel gestremd. Wij hopen, dat we onzen lezers eerlang weder meer geregeld de tijdingen zullen kunnen mededeelen.

— Wij vernemen met zekerheid dat ons garnizoen in 't voorjaar eene aanzienlijke versterking zal ondergaan. Het korps Mineurs uit Arnhem zal hier in bezetting komen, terwijl de kavallerie uit Maastricht, naar men er bijvoegt, in Arnhem en Zutphen garnizoen zal gaan houden.

— Uit het drietal, door de arr. regtbank te Amersfoort opgemaakt, ter benoeming van een regter plaatsvervanger in gen. regtbank, heeft Z. M. benoemd den heer mr. *H. A. L. Hamelberg*, advocaat aldaar.

— De min. voor R. Kath. eeredienst heeft aangekondigd, dat hij 's Woensdags audientie zal verleenen.

— Het gem. bestuur te Enschede had besloten om een hoofdelijken omslag te doen ter voorziening in de behoefte der armen. De hooge regering heeft dit besluit niet goedgekeurd, om reden het haar voorkwam, dat het eene zaak van liefdadigheid, niet van openbaar gezag was. De raad heeft daarop haar besluit ingetrokken. (*Zw. Ct.*)

— Men schrijft ons uit 's Hage van den 2 dezer, dat aan het paleis van Z. K. H. prins *Frederik* een buitengewoon en treffend kersmaal is gehouden. Er waren vele behoeftige vrouwen met hunne kinderen uitgenoodigd, om aldaar deel te nemen aan een kostelijke maaltijd, voor hen gereed gemaakt. Aan den disch gezeten vertoonden zich de prins en prinses met hunne dochter, prinses *Marie*, welke laatste, na plaats aan tafel genomen te hebben met de genoodigden aan het maal deel nam. Langen tijd vertoefden de bevoorregten, en ontvingen velen hunner voor hun afscheid eenige kleedingstukken.

— Ons hof heeft den rouw aangenomen voor den tijd van 14 dagen, wegens het overlijden van de Koningin van Portugal. Eene week middelbare en eene week ligte rouw.

— De *Haarl. Ct.* berigt, dat er eene min of meer belangrijke breuk is ontdekt aan eene der pijpen van de Duin-waterleiding, welke buiten Haarlem, door het Sparen zijn gelegd.

— Men leest in *de Nijm. Ct.*: Met genoegen berigten wij uit eene goede bron vernomen te hebben, dat de landbouw-kolonie *Nederl.-Mettray*, op Rijsselt bij Zutphen gesticht, in bevolking toeneemt, dat zij aanvankelijk aan het doel, hetwelk zij zich voorstelt, allezins beantwoordt, en de gunstigste verwachtingen voor de toekomst doet koesteren.

— Op 's Gravenweg bij Rotterdam is eene diligence van de heeren *Gend en Loos* door de gladheid van den dijk gevallen. De conducteur is ligt gewond.

— Eenige bakkers te Kampen waren door de arr. regtbank van Zwolle tot geldboeten veroordeeld, om reden in hunne winkels voorhanden waren ter verkoop bestemde brooden, welke bij weging te ligt zijn bevonden. De zaak in appel voor het prov. geregtshof van Overijssel gebragt zijnde, heeft dat hof bij arrest dd. 24 Dec. de veroordeelden vrijgesproken, op grond, dat alleen de daad van VERKOOP van te ligt gebakken brood strafbaar is. De procureur gen. heeft zich in cassatie voorzien.

— De heer *Ch. E. Wedemeijer*, commissaris van het departement Duitschland bij de wereldtentoonstelling te New-York, is wegens den diefstal van voorwerpen dezer tentoonstelling, onlangs door ons vermeld, veroordeeld tot twee jaren gevangenisstraf.

— Gedurende de maand Dec. 1853 zijn over den Rijn-spoorweg vervoerd 26593 reizigers, als van Amsterdam 8574, Utrecht 7819, Arnhem 3306, enz.; opbrengst *f* 35996.65; — opbrengst der goederen *f* 22544.61, te zamen *f* 58541.26.

— Het lang verwachte stoomschip Hekla, komm. luit. ter zee 1e kl. *van Woelderen*, komende van Batavia, is den 1 dezer behouden te Vlissingen binnengeloopen. De equipage genoot den besten welstand.

— Nadat eene welmeenende poging, om het Fransche tooneelgezelschap, dat hier zulke schoone representatien gaf, in zijne volheid te behouden, mislukt is, mogen wij ons toch met velen verheugen, dat een groot getal der leden van dat gezelschap

zich heeft vereenigd, om hier voorstellingen te blijven geven.

Het Fransche gezelschap zal nu voortaan slechts eenmaal per week spelen, en het heeft den prijs der plaatsen verminderd. Dit zijn 2 verbeteringen, die door elk zullen gewaardeerd worden.

Donderdag avond wordt alzoo opgevoerd mlle *de Belle Isle*, een drama van *Alexandre Dumas*, père, dat onder de nieuwere Fransche tooneelstukken veel naam heeft gemaakt. Het gezelschap heeft alle mogelijke zorgen aan dit stuk besteed, dat spelende in den tijd van *Lodewijk XV* door de rijke costumes nog zal winnen. Men begrijpt, dat de artisten *pour leur rentrée* het publiek eene keurige voorstelling willen geven; in de *Belle Isle* spelen dan ook Mesd. *Derouet*, *Legrain* en *St. Victor*, wier talenten hier teregt gewaardeerd worden, en de heeren *Bard*, *Andrieux*, *Dalville* en *Mangin*. Dit ensemble waarborgt eene schoone voorstelling. De heer *Mangin* zal daarenboven eene *Chansonnette* voordragen, terwijl eene vrolijke vaudeville, waarin de heer *Mangin* met mad. *St. Victor* de hoofdrollen spelen de overtuiging schenken, dat men blij de schouwburgzaal zal verlaten.

— Ten bewijze van den moed, waarmede de Turksche zeelieden zich bij Sinope hebben verdedigd, dient dat van de elf vernielde schepen drie door en met hunne gezagvoerders zijn in de lucht gesprongen, en dat verder een der scheepsbevelhebbers is gedood, een ander gewond en een derde krijgsgevangen gemaakt. 5 kommandanten hebben zich slechts op het land gered.

De Fransch-Belg. post komt zoo even te 1 ure aan. Ze brengt geene stellige berigten uit het Oosten mede. Alleen wordt als gerucht gemeld, dat de Russen in Azië voorwaarts getrokken zijn, en de Turksche versterkte plaats Battuni hebben bemagtigd.

Dit is een voor de Russen gewigtig punt, maar de in bezit neming zou stellig voor de westelijke mogendheden eene reden te meer wezen voor het krachtig tusschen beide treden in den Oosterschen oorlog.

Wat de onderhandelingen aangaat, het bevestigt zich, dat Rusland niet gezind is aan de Weeder voorstellen gevolg te geven. Dit kan echter strekken tot bespoediging eener schikking. Het magtige Rusland toch heeft steeds met Turkije zelf willen onderhandelen, en zal ten slotte eerder aan het zwakke Turkije toegeven, dan den schijn te hebben te bukken voor den wil der mogendheden.

De fondsen zijn te Parijs en Londen een weinig dalende.

De Senaat van Sardinië, die zich vijandig tegen over het kabinet getoond had, heeft het ontwerp adres in antwoord op de troonrede eenstemmig aangenomen.

Uit Mexico is het berigt te Londen ontvangen, dat *Santa-Anna* zich voor 10 jaren tot dictator heeft doen verklaren.

DUITSCHLAND.

WEENEN 29 December.

Het Russiesche leger in Azië wordt versterkt en op 190,000 man met 216 vuurmonden gebragt; hierbij zijn niet berekend de inlandsche hulptroepen.

Uit Bulgarije meldt men, dat het Turksche kamp bij Sophia op 10,000 man teruggebragt is. Daarentegen liggen aan den Donau sterke legerafdeelingen, te Silistria 10,000, in Widdin 50,000. Dit punt staat in regtstreeks verband met Kalafat, aan den linkeroever, dat nog niet door de Russen is aangevallen en in handen blijft van de Turken.

De Russen en Turken staan nu geruimen tijd rustig tegenover elkander. De Donau zal weldra op verschillende punten kunnen worden overgetrokken, en men verwacht, dat eene der partijen van den harden winter gebruik zal maken, om een hernieuwden aanval op zijne tegenpartij te wagen.

De vorstendommen lijden intusschen zeer veel van de Russiesche bezetting. De levensmiddelen zijn op eene ongeloofelijke wijze gestegen.

2 *Jan.* 5 pCt. Met. 93 1/2; Leening 1851 111 1/2; Bank 1376.

BERLIJN 31 December.

Men spreekt hier van de daarstelling van een of- en defensief verbond tusschen Denemarken en Zweden. Deze beide mogendheden zouden, uit vrees voor de buitenlandsche moeijelijkheden, die dreigen te rijzen, reeds toebereidselen maken, om zich des noods te kunnen verweren.

De Eng. bladen beweren, dat Rusland een Skandinavisch verbond zoekt daar te stellen.

— Uit Petersburg ontvangt men voortdurend tijdingen van geschenken en bevorderingen in de russiesche orden van de officieren, die zich in den strijd met Turkije verdienstelijk toonen. Bij het berigt van de bevordering van den vice-admiraal *Nachimoff* heeft de keizer een eigenhandig schrijven gevoegd, waarin Z. M. verklaart, dat de overwinning bij Sinope eeuwig onvergetelijk zal blijven in de geschiedenis der Russiesche marine. — De Sultan heeft op zijne beurt de oprigting bevolen van een gedenkteeken ter eere van de Turksche zeeofficieren, die bij de dappere verdediging bij Sinope zijn gesneuveld.

KEULEN 2 Januarij.

De meeste Duitsche posten zijn hier heden geheel ten achter. De Berlijnsche post bijv. was in geene twee dagen aangekomen.

De rijnhoogte was gister 2 duim onder 0 van den Keulschen, en 4 duim onder 0 van den Rijnlandschen pijlschaal.

Heden dreef er veel ijs in den Rijn, zoodat men meent dat boven het ijs zal gebroken wezen. De rivier levert nog vele blanke vakken, op enkele punten heeft het ijs zich gezet. Heden is de rijnhoogte — voet 10 duim rijnl. pijlschaal.

CORRESPONDENTIE.

N. N. vraagt of de politie niet zou kunnen bepalen, dat gelijk elders alle rijtuigen, nu de straten zoo dik met sneeuw belegen zijn, met een bel moeten voorzien zijn. Zonder die waarschuwende bel worden de rijtuigen thans voor niet te fijngehoorige voetgangers gevaarlijk.

Uit plaatsgebrek zijn wij genoodzaakt, eenige artikelen en advertentiën te verschuiven.

ADVERTENTIEN.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Jan.	Uren.	Wind-rigting.	kr.	Barom. bij 0e	Ther. F	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	*Aanmerkingen.*
3	2	o.	1	750,53	18,7	—14.2	0.98	0	Ligt bewolkt.
	10	ono.	4	49,09	20,8		96	0	Betrokken.
4	8	o.	5	44,51	25,3		98	0	Idem.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 3 Jan. 1854.

OMSCHRIJVING.	volgens de Sociët. tot nut des Obligatie-Handels. van	tot	gebl.
NEDERLAND.			
Werkel. Schuld. . . . 2 1/2 pCt.	62 7/16	62 3/4	62 7/16
dito dito . . . . . . 3 „	75 1/2	75 1/4	75 1/2
dito dito . . . . . . 4 „	93 5/8	94	93 5/8
Handelmaatschappij . . 4 1/2 „	126 1/2	127	
Oost-Indische Leening 4 „	93 3/4	93 7/8	
Leen. Holl. Spoorweg	100 1/2		
Aand. Rhijn-Spoorweg 4 1/2 „	101 1/2		
RUSLAND.			
Oblig. bij *Hope en Comp.* 5 pCt.	106		
Obligat. 1828 en 1829 5 „	105		
Certificat. 1831 & 1833 5 „	96		
Certificaten 1840 . . . 4 „	89 1/2		
Certificaten bij *Stieglitz* 4 „	88		
dito *Stieglitz* N. . . . . 4 „	87 3/4		
dito Adm. te Lond. 4 1/2 „	94 3/4		
Certific. van Assign. . 6 „	71 3/8	71 1/2	71 3/8
POLEN.			
Aand. 835, fl. 500 . . . . . *f*	157 1/4		
Obligatien . . . . 4 pCt.	82 1/4		
SPANJE.			
Obligatien . . . . 1 „	21 1/8	21 1/4	21 3/16
dito . . . . 3 „	45 5/8		
Binnenl. Schuld . . . 3 „	40 3/4	41	40 13/16
Bewijzen Coupons	4 15/16	5	4 15/16
OOSTENRIJK.			
Oblig. Metaliek . . . . 5 pCt.	75 5/16	76 1/8	
dito dito N. . . . . . . 5 „	91 1/4	91 1/2	91 1/4
dito dito La B. . . . . 5 „	91 1/4	91 1/2	91 1/4
dito dito . . . . 2 1/2 „	38 1/2	39 1/8	
BELGIE.			
Certific bij *Rotschild* 2 1/2 „	50 1/2	50 5/8	50 1/2
BRAZILIE			
Geldl. 1824, £ 100 . . 5 pCt.	96 3/4		
Geldl. 1824, £ 200 . . 5 pCt.	96 1/2		
PORTUGAL.			
Obligatiën . . . . 3 pCt.	36 15/16	37 3/16	37
AMERIKA.			
Peru Oblig. . . . . . 4 1/2 pCt.	62 1/2	63 1/4	63
Venez., Oblig. 6 pCt. nu 3 1/2 „	30		
Grenada, Oblig. . . . 2 1/4 pCt.	20 3/8		
Mexico, Obl. 1851 £ 100 3 „	23 1/16	23 5/16	
Noord-Amerik Amst. Bank-act.	4	4 1/16	

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.